

het herstel
van de jubileumbank
in het vondelpark
APART BEKEKEN

APART BEKEKEN

het herstel
van de jubileumbank
in het vondelpark

inhoud

	Ten geleide	pag. 1
1	eergisteren Over Oprichting en Oprichters.	2
2	vandaag (en gisteren) De bank anno 2008 (en 1960) in beeld	4
3	De aanpak: een keuze Beschrijving van de denkbare herstel mogelijkheden A. Weg ermee, we gaan voor nieuw! B. Behouden en laten! C. Repareren D. Behouden in cortèn	6
4	Bank in maten	8
5	Namen in letters	10
6	Ontwerp met cortenstalen rugplaat	12
7	Fundering	14
	Bijlagen	na 15

copyright 2008 © kunst- & stadswerk
Alle rechten op teksten en concepten uitdrukkelijk voorbehouden
Niets van deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur

1939
2008

Bij de viering van het 75-jarig bestaan van de het Vondelpark op 14 april 1939 werd aan de rand van het drie jaar eerder aangelegde rosarium een monumentale, halfronde stenen bank onthuld. Dit geschenk van het personeel aan het toenmalig bestuur van de 'Vereeniging tot Aanleg van een Rij- en Wandelpark te Amsterdam' draagt de namen van 'de oprichters'. Daarmee worden de 32 'gegoede burgers' bedoeld die de vereniging in 1864 op initiatief van bankier C.P. van Eeghen hadden opgericht en zich sindsdien beijverd voor de aanleg, uitbreiding en instandhouding van het park.

Nu dat Vondelpark de afgelopen jaren zulke ingrijpende hersteloperaties moet ondergaan is er alle reden om deze jubileum- of oprichtersbank grondig en *apart te bekijken*.

Niet alleen om de huidige, uit elkaar gezakte en verwaarloosde toestand in beeld te brengen, maar vooral ook om ons af te vragen wat daarmee gedaan moet/kan worden.

Vragen die in 1960 kennelijk niet zijn gesteld. Toen was de bank er namelijk -en al na 20 jaar- nog slechter aan toe dan nu het geval is. Bij het herstel -vrijwel zeker in de vorm van een replica uitgevoerd- heeft men blijkbaar voor even ondoordachte uitvoering gekozen als in 1939. Nu -weer 50 jaar later- wordt een deugdelijker aanpak verwacht.

Replica of niet, dit jubileumgeschenk is niet te nemen als een belangrijk (en daarom behoudenswaardig) staaltje van vormgeving en technisch vakmanschap. Maar door haar verwijzing naar het ontstaan van het Vondelpark is deze bank historisch en emotioneel genomen echter wel van grote betekenis en waarde.

Waard om apart bekeken te worden. En op een goed doordachte manier in ere te worden hersteld.

oktober 2008, sept. 2009
kunst- & stadswerk
geert lebbing

1. eergisteren

De in 1939 in het rosarium geplaatste jubileumbank wordt ook de 'Oprichtersbank' genoemd: de namen van die 32 oprichters staan immers 'steenvast' in de zittingen 'gebeiteld'. En alleen al daarom moet hier in het kort iets verteld worden over waar deze bank voor staat: de oprichting van het Vondelpark.

Daarbij, het is rond 1860, moeten we ons even in het tijdsbeeld inleven. En ons voorstellen dat wat nu het Vondelpark is, toen, zo'n 150 jaar geleden, velden en landerijen waren. Die tot de einder strekten. Had het stadsbestuur deze velden bestemd voor een gasfabriek, hier graasden nog steeds de paarden die de koetsen trokken waarmee de gegoede burgerij zich door de stad liet draven. En zich des zondags uitgedost langs de Amstel richting Kalfje visaversa liet rondtoeren.

Onder hen invloedrijke mensen als bij voorbeeld de geneesheer Sarphati, welgestelden die zich het lot van de stad en het welzijn van het gemene volk aantrokken, wèl deden en hun invloed inzetten om de stad socialer, leefbaarder en gezonder te maken (terwijl zij zichzelf ondertussen natuurlijk ook menige romantische rij- of wandeltoer in een schitterend Amsterdam gunden).

Het was de bankier C.P. van Eeghen (1816-1889) die zich met name beijverde voor de aanleg van een centraal gelegen stadspark. Compleet met de koetsen- en paardenstalling die tot op de dag van vandaag floreert: De Hollandsche Manege.

Voor dat in die tijd ambitieuze plan wist hij met 31 andere voor- aanstaande Amsterdammers zo'n 10 ha. van de voor de gasfabriek gereserveerde landerijen te verwerven.

Hun in 1864 opgerichte "Vereeniging tot Aanleg van een Rij- en Wandelpark te Amsterdam" ging -met het stadsbestuur aan haar zijde- voortvarend te werk. Het door de landschapsarchitecten J.D. en L.P. Zocher ontworpen en in Engelse landschapstijl aangelegd noordelijk parkgedeelte werd al in 1865 geopend. Dat wil zeggen: opgesteld voor leden en begunstigers der Vereeniging.

Met de plaatsing van het door Royers gemaakte standbeeld van Joost van den Vondel kreeg het park in 1867 zijn naam. Om tien jaar later door de Vereeniging tot aan de Amstelveenseweg te worden uitgebreid en aangelegd.

Terwijl dit Rij- en Wandelpark zich in de tijd ontwikkelde tot het Vondelpark van vandaag, het bestuur van de op 14 april 1864 koninklijk opgerichte Vereeniging bleef daarover tot 1953 (!) als eigenaar en met eigen personeel de scepter zwaaien.

Pas toen werd de gemeente (voor één gulden) eigenaar, het Vondelpark pas echt publiek domein.

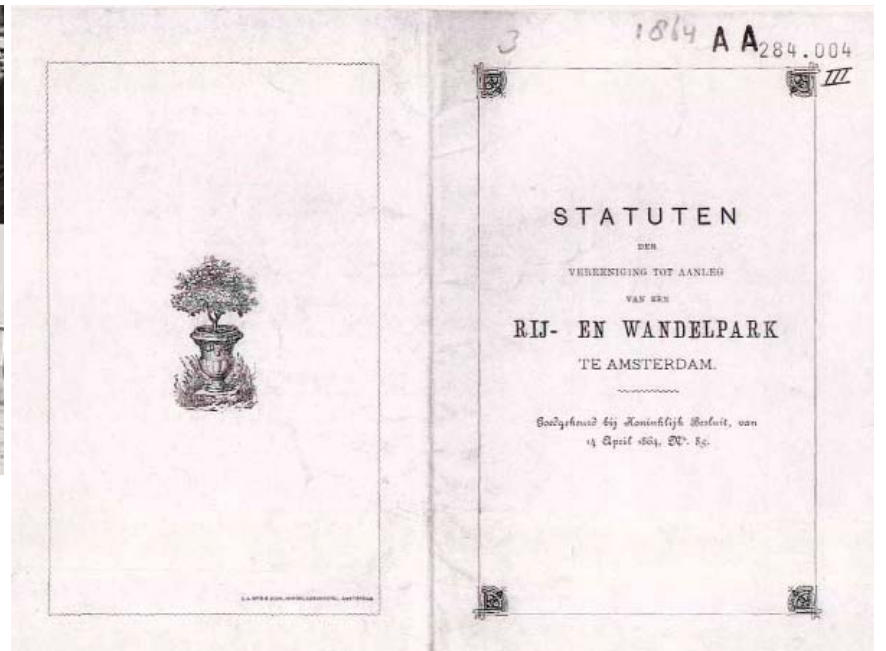
Kennelijk is de datum waarop de Vereeniging koninklijk werd goedgekeurd voortaan genomen als de oprichtingsdatum van het park. Toen 14 april 1939 het 75-jarig jubileum werd gevierd was het het personeel dat de jubileumbank aan dat bestuur aanbood. Een bestuur dat niet alleen werkgever was, maar in deze arme vooroorlogse jaren ook werkverschaffer. En natuurlijk ook verbonden met de "oprichters".

De bank die zo feestelijk werd onthuld draagt daarom de namen van de (32) oprichters en heet ook wel de oprichtersbank.

Hoe graag had ik iets meer over de oprichting van deze bank kunnen vertellen! Helaas, mijn geschoffel in de verleden tijd heeft weinig meer opgeleverd dan de foto's die in dit verslag opgenomen zijn. Zoals die uit 1960, waarop de kapotte restanten te zien zijn van het 20 jaar oude stenen parkmeubel, opgeslagen en opgesteld - waarschijnlijk om als voorbeeld te dienen voor de huidige bank, een replica?

We laten eergisteren voor wat zij is.

Replica of niet, in waar het hier om het herstel gaat moeten we de huidige bank nemen in de huidige staat. En daarvan de uitvoering en constructie apart bekijken, de oorzaken van het verval, de mogelijkheden tot behoud.

2. vandaag (en gisteren)

Wie de jubileumbank (vandaag) apart bekijkt ziet een stenen parkmeubel dat een halve cirkel met een middellijn van zo'n 8 meter beschrijft en dat uit 7 stenen zittingen bestaat. Evenals de twee met een lauwertak geornamenteerde eindstukken (wangen) zijn deze zittingen uitgevoerd in een gekorrelde cremekleurige cementsteen.

De zittingen liggen op een onderbouw van twee metselwerk muurtjes, die gestuct zijn. De ruimte daartussen lijkt -door een scheur bekeken- volgemetseld met breuksteen.

We zien natuurlijk ook dat deze bank er verwaarloosd bijstaat. De gemetselde onderbouw -en daardoor ook de bank als geheel- is gescheurd en uit elkaar gezakt, de randen van de zittingen beschadigd en de namen in de leuning weggesleten en vrijwel niet meer te lezen.

Nee, deze bank is dus niet in beton uitgevoerd ¹⁾, noch is het terazzowerk. Zittingen en wangen zijn gemaakt van een in mallen gegoten en uitgeharde 'steen' van cementmortel, waaraan toeslagen van zand en in dit geval gebroken marmer zijn toegevoegd.

Deze zogenaamde kunst- of cementsteen werd vanaf het begin 19e eeuw op grote schaal toegepast om bouwornamenten als balkonconsoles, sierlijsten, sluitstenen, maar ook monumantale dakgevel- en grafbeelden uit te voeren, die in mallen werden gevormd of in bekistingen gegoten, en -anders dan de later uitgevonden kunststeen beton- meestal zonder wapening ²⁾.

Wanneer we de huidige bank vergelijken met de foto's uit 1960 ³⁾ moeten we wel tot de conclusie komen dat de zittingen en wangen toen in zijn geheel overnieuw en in dit materiaal zijn gefabriceerd. Op de foto's zijn immers niet meer te repareren 2-delige zittingen te zien, waavan de twee buitenste in de wangen zijn ingekast. Net als de drie bollen -in 1939 waren dat vijf ⁴⁾- vinden we hiervan in de huidige bank niets terug.

We moeten dus aannemen dat de zittingen en wangen in 1960 opnieuw op de zojuist geschetste manier en materialen gemaakt zijn, waarbij de letters van de namen dus niet gehakt of gefreesd zijn, maar in negatief in de bekisting geplakt en zo uitgespaard.

Uit inmeting blijkt nu dat de bank een zuivere halve cirkel beschrijft en dat de 7 zittingen exact dezelfde maten hebben, zie pag. 8.

Oorzaken verval

De fundering van onze bank is *niet* apart bekeken.

Zonder onderzoek is immers te zien dat de bakstenen onderbouw niet deugdelijk (op palen) gefundeerd is. Dat deze 15 m. lange (!) onderbouw als één geheel (zonder separaties) is opgevat en op de drassige ondergrond is aangelegd, ziehier de hoofdoorzaak van de vervallen toestand van vandaag.

Maar ook de in 1960 gekozen materiaaltoepassing is daaraan debet. De lichte kleur van zittingen en wangen kon alleen bereikt worden door toevoeging van witte cement. Daardoor zijn zij naar huidige maatstaven minder duurzaam/slijtvast uitgevoerd. Maar door de bank op deze donkere en natte plaats in zijn geheel in stenige, zelfs gestucte materialen uit te voeren is daarover het noodlot afgeroepen: wat altijd vochtig is, is altijd bemost en vuilaantrekkelijk.

Zit niet lekker. Is moeilijk te reinigen.

En als je de schoonmaakploeg regelmatig met hoge druk op deze constructie zijn gang laat gaan, dan houd je op den duur iets als deze bank met deze vervaagde teksten over.

Restaureren of niet?

Is onze bank in zijn huidige vorm te restaureren zonder hem uit elkaar te slopen? Nee: slechts de zittingen en wangen zijn mogelijk nog te nemen als bruikbare onderdelen voor een verder geheel nieuwe jubileumbank. In dat geval is overigens te hopen dat deze gebruikte delen heelhuids van hun voetstuk zijn af te halen.

Er zijn echter ook stemmen gehoord om de bank te laten zoals hij is. Of beter gezegd: aan zijn lot over te laten.

Met als adagium: kijk, dit was een jubileumgeschenk, is hier in een ver verleden geplaatst, als alle dingen vergankelijk, inmiddels tot ruïne-achtige folly vervallen, en hier als zodanig nog steeds aanwezig en getoond.

Met klimop en een bordje, op een oud landgoed of ergens in ruige velden zou zoiets kunnen. In een stadspark echter, waar zelfs bomen voor de eeuwigheid gefundeerd gaan worden, en waar zo'n folly aan de rand van keurig onderhouden rosarium te zien zou zijn, hier lijkt dit beeld ongepast.

En ongewenst.

3. de aanpak: een keuze

We hebben de bank(-historie) voldoende bekeken, vandaag wordt er een plan van aanpak verwacht. Vooraf moet echter een keuze gemaakt worden

Je kunt zeggen dat de huidige bank al een replica is, een niet erg geslaagd product bovendien. En we hebben ook gezien dat restauratie in de huidige toestand geen optie is: willen we er wat mee doen dan zal hij sowieso afgebroken moeten worden.

De volgende keuzemogelijkheden tekenen zich af.

A. Weg ermee, we gaan voor nieuw!

Het is al gezegd: er is een mooiere en betere bank denkbaar. Die de oprichters ook meer eer aandoet. Anno 2008 willen we daarom geen moeite en kosten investeren in het behoud van een vervallen, in 1960 slecht uitgevoerde en afgeschreven replica. Liever willen we een nieuwe jubileumbank, met een verwijzing naar de oude, dus op dezelfde plaats, ook in cirkelvorm, maar met hogere zittingen, met leesbare oprichtersnamen. Eenduidig van vorm en constructie, bij voorkeur ontworpen voor en uitgevoerd in gladde grijze beton (zie voorbeeld Rotterdam).

Met een omschrijving als deze zou een prijsvraag uitgeschreven kunnen worden; of een opdracht aan een ontwerper toevertrouwd. Tot 14 april 2009 hebben we de tijd: dan bestaat het Vondelpark 145 jaar. Bij deze nieuwe jubileumbank is dus haast geboden!

B. Behouden en laten!

Het plan van aanpak: geen aanpak, we laten de bank aan zijn lot over, en helpen de tand des tijds een handje. De bedoelde folly-optie is hiervoor al apart bekeken, de bezwaren daartegen al genoemd.

C. Repareren!

Ondanks de al opgesomde bezwaren van een stenen/gemetselde uitvoering is het technisch natuurlijk heel goed mogelijk de bank in zijn huidige vorm in ere te herstellen. Daarvoor zal hij echter wel afgebroken moeten worden, waarbij we moeten hopen dat de zittingen en wangen die operatie heelhuids doorstaan, en in zichzelf sterk genoeg blijken te zijn.

Voor de nieuw op te metselen onderbouw is allereerst een onderheide fundatieplaat nodig (zie bijlage). Qua vormgeving is er veel

voor te zeggen de onderbouw in schoon (donkerkleurig) metselwerk uit te voeren, en de zittingen ten opzichte van elkaar 'los' te houden. Omdat de achterzijde net zo min een fraai aanzicht zal hebben, zal ook nu een nieuw aan te planten haagscherm nodig zijn.

Zijn de beschadigde zittingen wellicht door zagen en slijpen wat strakker van vorm te maken, de teksten zullen onleesbaar blijven. In deze optie kan eraan gedacht worden in de bestrating drie kleine rvs teksttegels op te nemen, voor de tekst zie bijlage.

Deze aanpak levert dus een bank op die qua beeld en uitvoering het dichtst mogelijk bij de huidige bank blijft.

Zittingen: behouden of nieuw

De zachte, beschadigde zittingen zijn natuurlijk te vervangen door geheel nieuwe, in dezelfde vorm uit te voeren in een gladde beton, waarin de letters uitgespaard worden. Omdat in dat geval een hele nieuwe replica van een replica ontstaat -de historische context verloren- gaan we ook in de volgende optie uit van het behoud van de bestaande zittingen.

D. Behouden in cortèn

Na het afbreken houden we 7 zittingen en 2 wangen over. En we gaan ervan uit dat die in zichzelf voldoende sterk zijn om als ondersteunde, maar toch dragende elementen te worden hergebruikt. En wel in een cortèn-stalen halve-maan-vorm. Een staande roestkleurige, 1 cm. dikke band die door zijn vorm stabiel en sterk is, uit 7 aan elkaar gelaste segmenten bestaat, met een rand boven de zittingen uitsteekt (de plaats voor de namen). En die dus prefab gemaakt wordt om op de betonfundatie gemonteerd te worden.

Een bruine strakke band, waarin de zittingen dus als het ware los van elkaar zweven, de wangen de 'vrijstaande' sluitstukken zijn.

Over de kosten

Qua kosten is de C-optie al eens gedetailleerd begroot op € 53.000

⁵⁾ Dit was all-in, echter excl. hei- en funderingswerk, zodat de kosten van C. nu op € 65.000 geraamd worden.

Van deze begroting uitgaande, en afhankelijk van de uitwerking zullen voor de opties A en D een uitvoeringsbudget van tussen € 75.000 (D) en € 90.000 (A) beschikbaar moeten zijn.

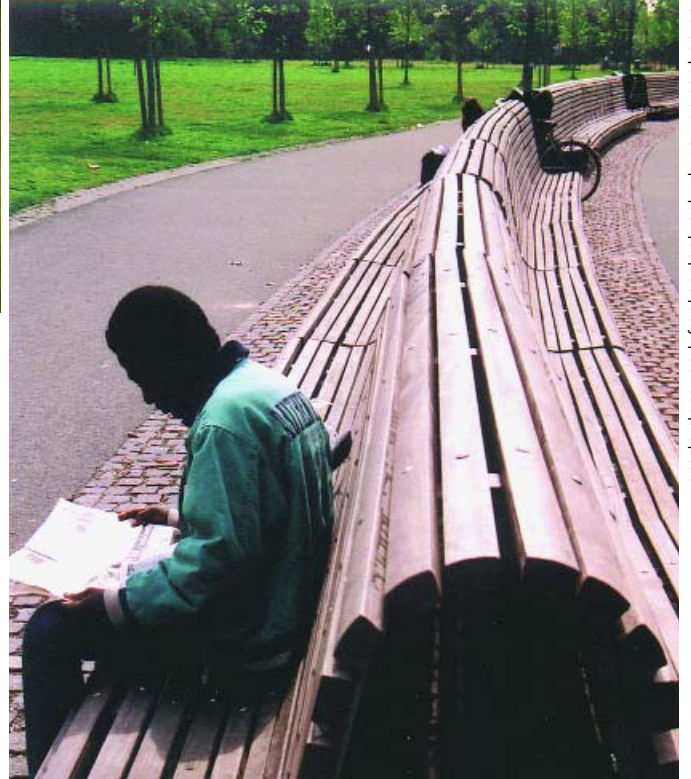
rotterdam, banken grote markt, ontw. buro westf8 - adriaan geuze

tegel bij jubileumbank

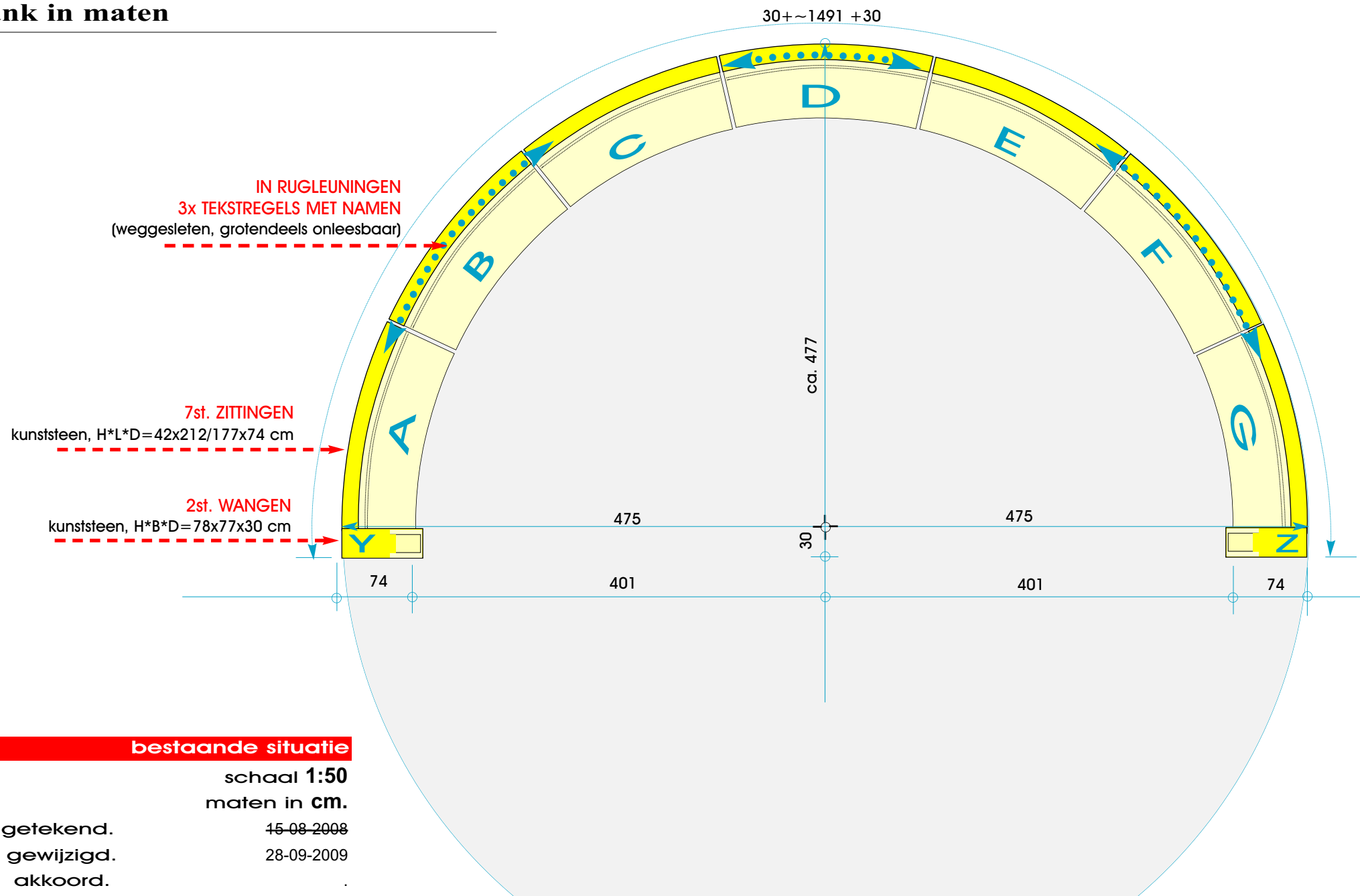

amsterdam, tekstbordjes geuzenveld-slofermeer

amsterdam, park frankendael, ontw. buro van sant en co

bank in maten

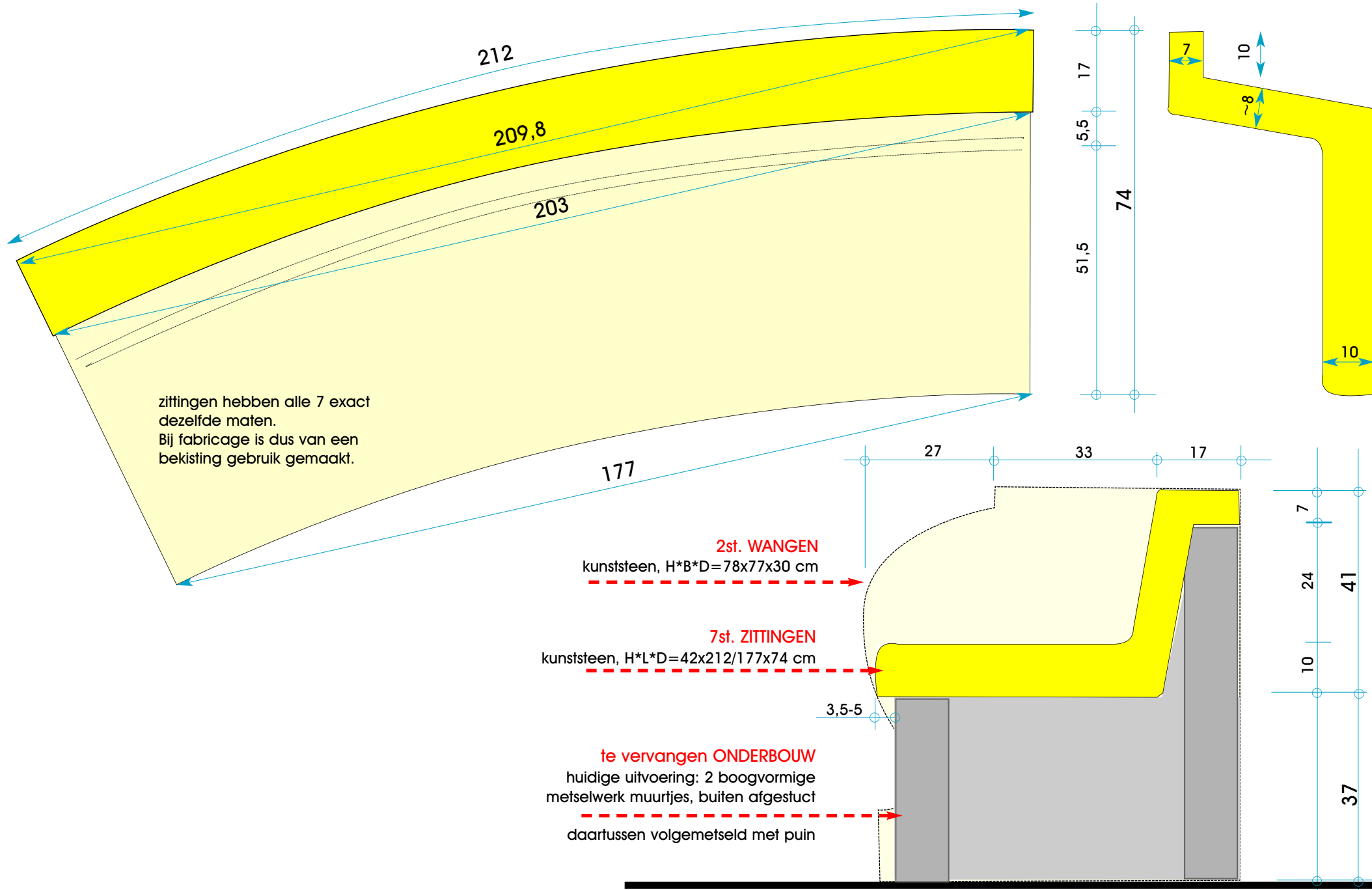

bestaande situatie

schaal 1:50
maten in cm.

getekend. 15-08-2008
gewijzigd. 28-09-2009
akkoord.

namen in letters

Dankzij de digitale mogelijkheden kon de onleesbare tekst grafisch verscherpt en contrastrijker worden gemaakt. En vervolgens worden vergeleken met de 'Lijst van Leden bij de Stichting' uit de in het Gemeentearchief geraadpleegde 'Statuten der Vereeniging'. Deze ontcijfering levert onderstaand letterbeeld op.

De zittingtekst bevat leestekens noch spaties, waarschijnlijk om een rustig letterbeeld te krijgen. Terwille van de leesbaarheid zijn in onderstaand letterbeeld wel spaties tussen de herleide namen gezet.

- *) De rood gemarkeerde letters zijn niet te herleiden
- *) Opmerkelijk is dat er in de bank slechts 31 namen voorkomen, die van Herm. J. van Lennep lijkt te ontbreken.

	<p style="text-align: center;">DE OPRICHTERS VAN HET PARK</p> <p>AWVANEEGHEN CPVANEEGHEN JVANEEGHEN JAVANEIK ADENEUFVILLE FVANDEROUDEMEULEN MRESVANRAALTE DRAHUSEN WJES S.JGRAAFVAN LIMBURGSTIRUM MRNJENTEX DRMJVERKOUTEREN DRHVANBEECKVOLLENHOVEN JACDEVOSJACZN MRFTHWES</p>	<p>MISSAERT TERWOUT</p>
	<p style="text-align: center;">OP DEN 14EN APRIL 1939</p> <p style="text-align: center;">WERD DEZE STEEN DOOR HET PERSONEEL AANGEBODEN AAN HET BESTUUR BY HET 75. JARIG BESTAAN VAN HET PARK</p>	
	<p style="text-align: center;">DE OPRICHTERS VAN HET PARK</p> <p>CBECKER JULIUSBUNGE DHENRIQUESDECASTRO EWCRAMERUS MRCACROMMELIN AVANGEUNS AUGMJHENDRICHS LHOIJACK MRJDEBO SCHKEMPER MREJEVERWIJNLANGE MRJFVANLENNEP HLUDEN JOHs.LUDENANTz FMELVIL DMENDES JHRMR</p>	<p>??AUGER *) CDEDEL</p>

LIJST VAN LEDEN
BIJ DE STICHTING.

Mr. J. MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN, *Eere-Voors.*

BESTUUR.

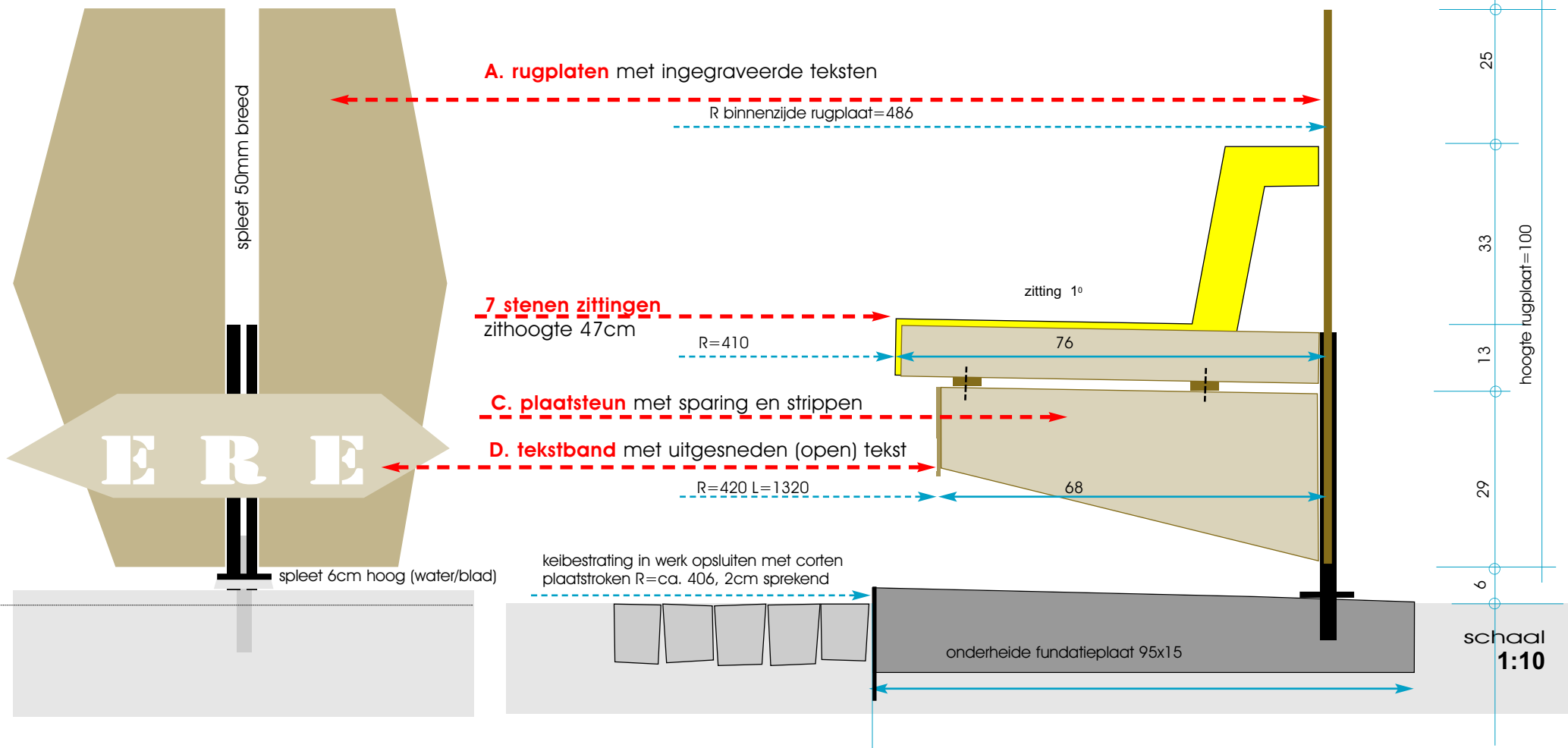
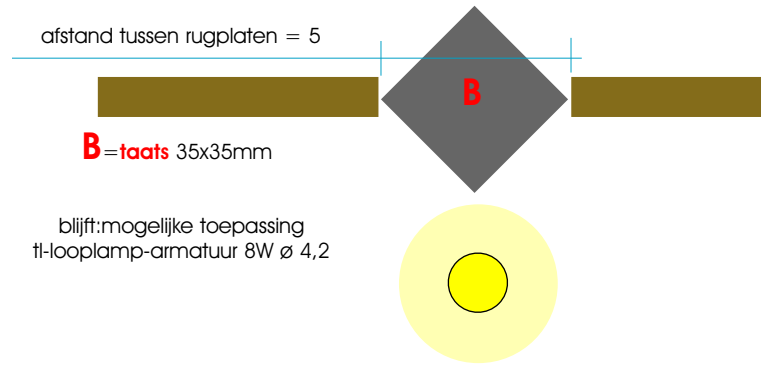
C. P. VAN EEGHEN, <i>Voorzitter.</i>	} <i>Leden der</i> <i>Commissie van</i> <i>Uitvoering.</i>
JA. VAN EIK.....	
C. BECKER.....	
Mr. HERM. J. VAN LENNEP.....	} <i>Penningmeesters.</i>
Mr. E. J. EVERWIJN LANGE.....	
D. RAHUSEN.....	} <i>Secretarissen.</i>
Mr. N. J. DEN TEX.....	
Mr. C. A. CROMMELIN.....	

LEDEN.

JULIUS BUNGE.	JOHs. LUDEN ANT ² .
D. HENRIQUES DE CASTRO, MZ.	F. MELVIL.
E. W. CRAMERUS.	D. MENDES.
Jhr. Mr. C. DEDEL.	A. DE NEUFVILLE.
A. W. VAN EEGHEN.	F. VAN DER OUDERMEULEN.
J. VAN EEGHEN.	Mr. E. S. VAN RAALTE.
A. VAN GEUNS.	W. J. E. SMISSAERT.
AUG. M. J. HENDRICHS.	S.J. Graaf VAN LIMBURG STIRUM.
L. HOLJACK.	Dr. M. J. VERKOUTEREN.
Jhr. Mr. J. DE BOSCH KEMPER.	Dr. H. v. BEECK VOLLENHOVEN.
Mr. J. F. VAN LENNEP.	JAC. DE VOS JACS ² .
H. LUDEN.	Mr. F. T. WESTERWOUDT.

uitvoering in cortenstaal

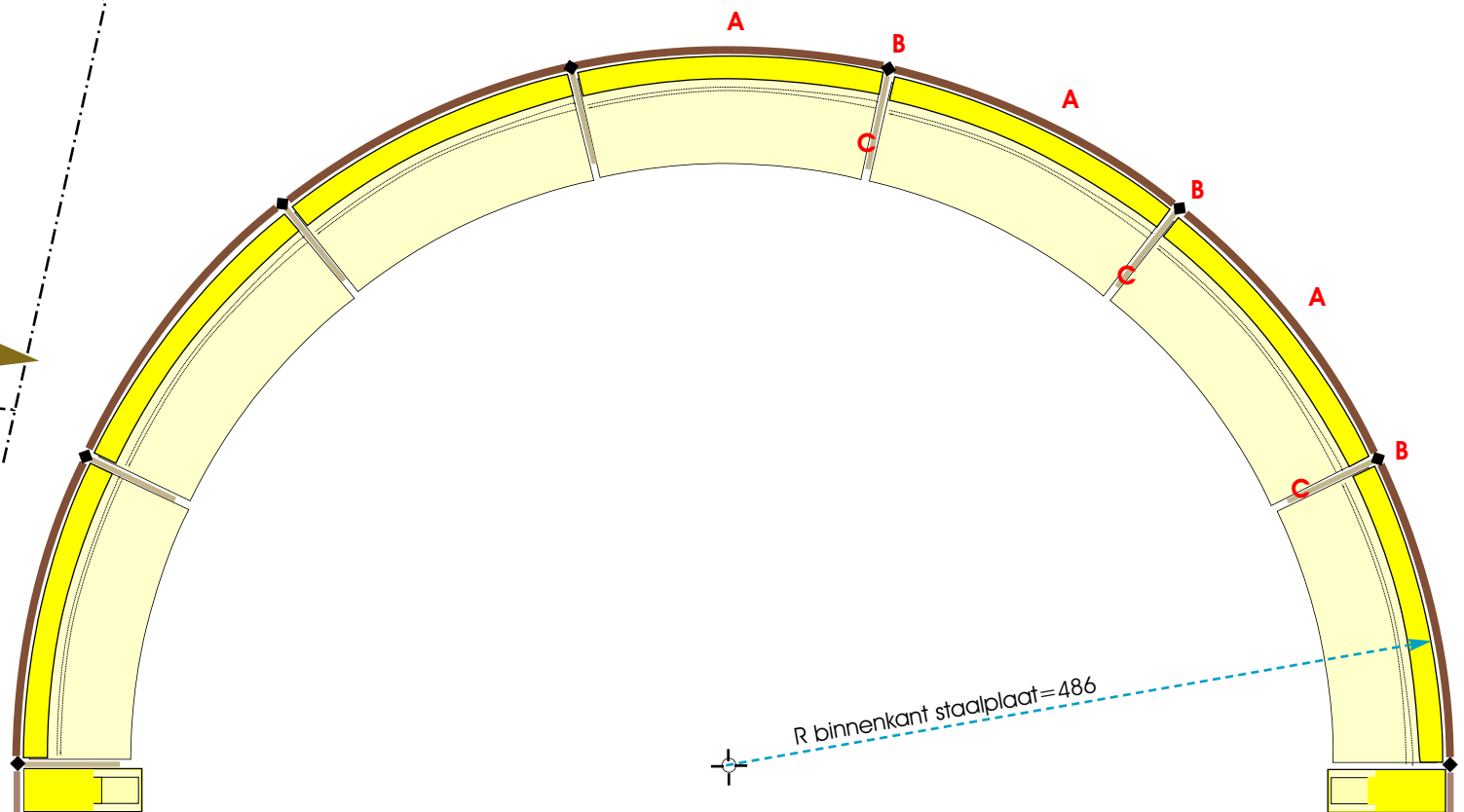
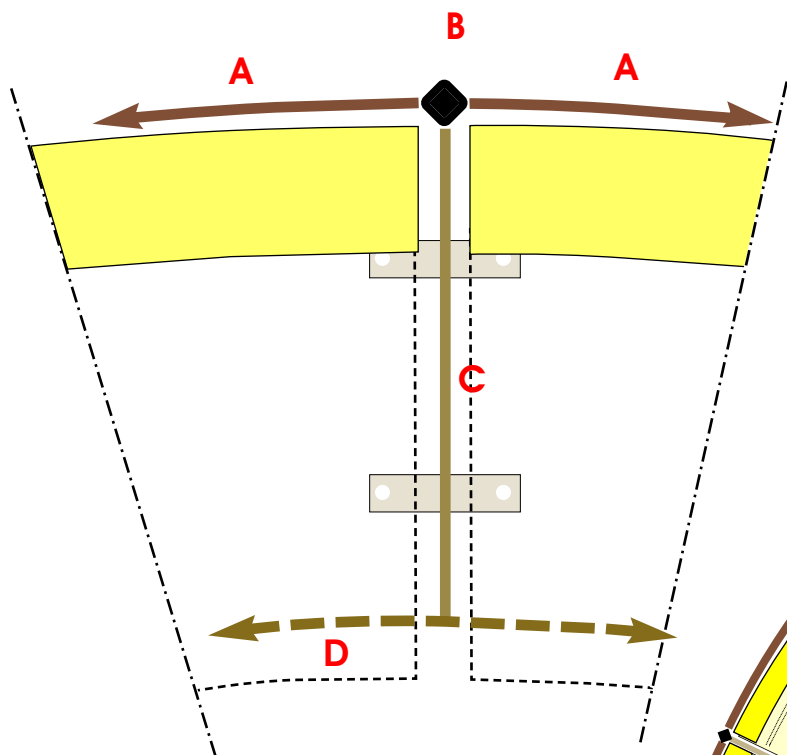
uitvoering in cortènstaal

Bestaande zittingen in een 'luchtige' cortènstalen onderbouw, opgebouwd uit 7 gebogen 1,5 cm dikke cortènstalen **rugplaten** van 1m hoog en ca. 2,14m lang (A), rugplaten bij de 2 wangen zijn 75 cm. hoog (A-), onderling tot op zithoogte gekoppeld door **taatsen** van vierkant staf (B), tevens de verankering in de betonplaat.

Aan de taatsen tussen en onder de zittingen 8st. cortènstalen **plaatsteunen** (C) met opleggingstrips en opgelaste schetsplaten tussen zittingen, zie details.

Rugplaten steken 25 cm boven zittingen uit, een bovenrand waarin de namen zijn gegraveerd. optie: in de verkenningen geplaatste staaflantaarns, die strijklicht langs de rugplaten en tekst leveren.

banksteunen onder zittingen zijn aan voorzijde gekoppeld door een gebogen **tekstband** (D), met in kistletters uitgestante tekst, bijvoorbeeld 'OPRICHTERSBANK - VONDELPARK'

het geheel slechts met in vierkante pijp gestoken (losse) stekenden aan de betonnen funde- ringsplaat te verankeren.

duurzaam, eenvoudig, onderhoudsarm, droog, verlicht en luchtig

ontwerp

schaal **1:10, 1:50**

maten in **cm.**

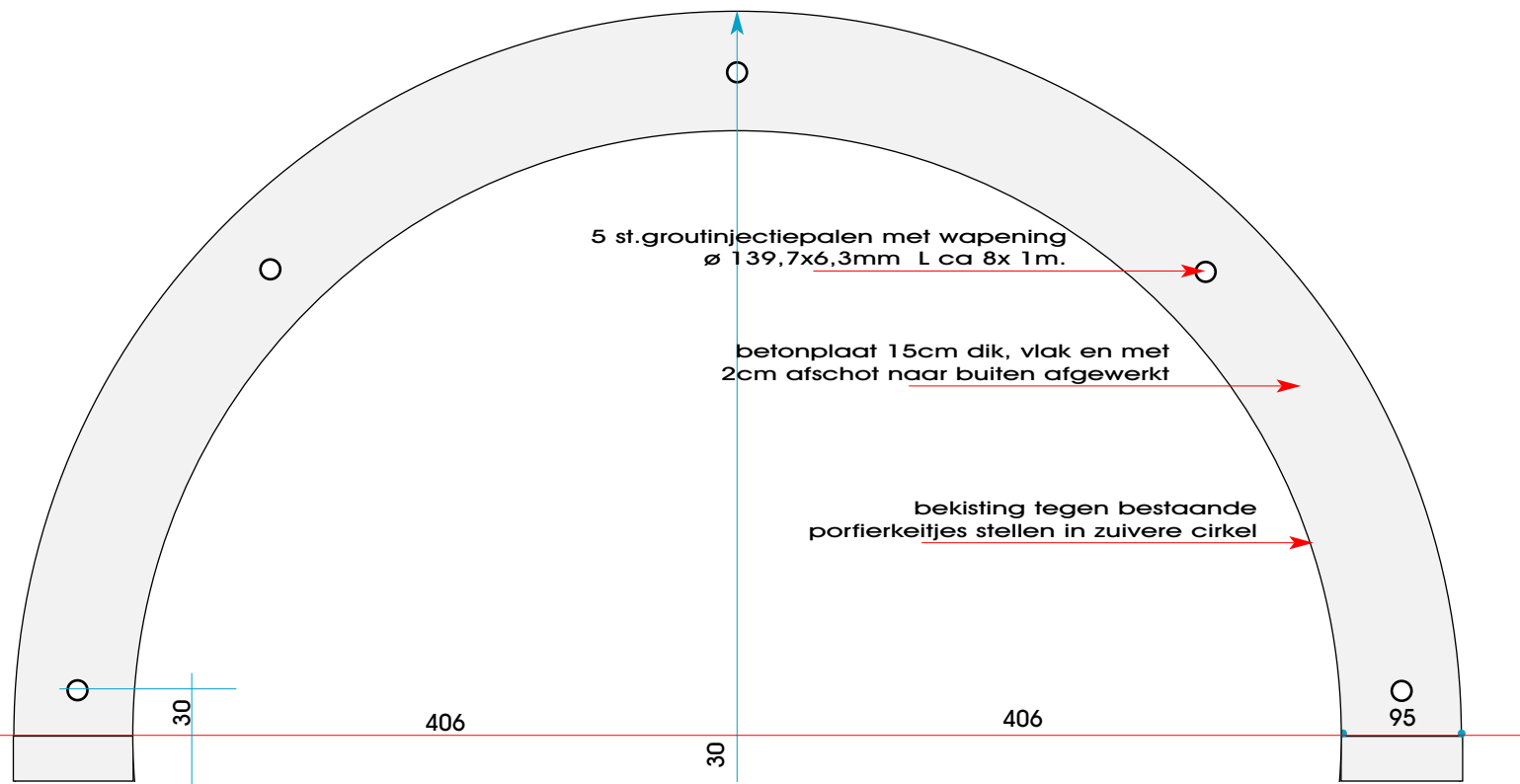
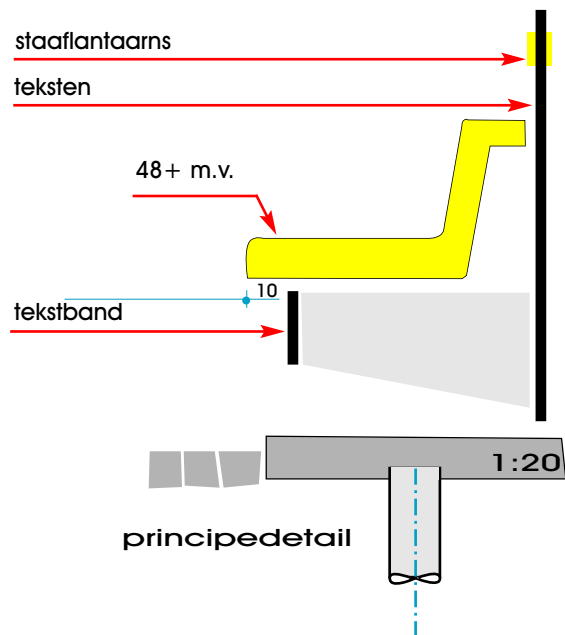
getekend.

15-08-2008

gewijzigd.

25-10-2008 25-09-09

akkoord.

fundering

schaal **1:50**
maten in **cm.**

getekend. 15-08-2008
gewijzigd. 25-09-2009
akkoord.

gewichtsberekening

te maken betonplaat	
11,5m ² x 15cm dik = 1,7m ³ x 2400 =	4.080 kg
7 stenen bankzittingen	
110x200x10cm dik = 0,24m ³ x 2400 = 580kg x 7st. =	4.060 kg
2 stenen wangen	
80x80x30cm dik = 0,2m ³ x 2400 =	480 kg
max. gewicht bij metselwerk onderbouw (optie C)	
9,7m ² x 50cm hoog = 4,9m ³ x 2 =	4.750 kg
(staalconstructie	
15 + 10m ² x 2cm = 0.5m ³ x 7850 =	<u>4.000 kg</u>
max. gewicht	13.370 kg

belasting per paal bij 5 palen en 50% marge **4.000 kg**

noten en bronnen

---

noten

- 1) Volgens de stadsdeelsite en die van de fa. Kunstwacht zou de bank van beton zijn.
- 2) Meindert Stokroos licht in zijn boekje (zie literatuur) vele voorbeelden van kunststeen-toepassingen toe.
- 3) Bedoelde foto's zijn in bezit van het Gemeentearchief, zie bronnen en pag. 3 en 5.
- 4) Het Gemeentearchief toont in zijn beeldbank een foto van 15 april 1939, die dus één dag na de inhuldiging genomen is. De bollen zijn hier op goed te zien. De reden om deze foto niet in dit rapport op te nemen ligt in de (te) hoge vergoeding die de rechthebbende voor publicatie vraagt.
- 5) n.l. in de Raming Oprichtersbank van Buro Holtzer, eind 2007

bronnen

Bij het opstellen van dit boekje is dankbaar gebruik gemaakt van de volgende bronnen.

Literatuur

Duyster e.a.: 'Ode aan het Vondelpark', 1997

M.L. Stokroos: 'Terra Cotta in Nederland, het gebruik van terra cotta en kunststeen in de 19e eeuw' 1985

Rapportages

Buro Daan Holtzer: Raming Oprichtersbank.pdf dd 16-12-2007

Sites

Stadsdeel Oud-Zuid: www.oudzuid.amsterdam.nl/vondelpark

St. Vrienden van het Vondelpark: www.vondelpark.tv

Gemeentearchief: www.beeldbank.amsterdam.nl (foto's pag. 3 en 5)

Cultuurrups: www.hetvondelpark.net

inz. parkmeubilair: www.poelmanreesink.nl

Met dank aan, in overleg met

Quirijn Verhoog (landschaparchitect/ambtelijk opdrachtgever)

Ferry Theunisse (projectmanagement)

Fa. Motorengo, Beverwijk (iz. walswerk cortenstaal)

Fa. P. Vermeulen (iz. toepassing groutpalen)

BIJLAGEN

TEKSTEN RUGPLATEN

tekstvoorstel

DE OPRICHTERS VAN HET PARK
A.W.VAN EEGHEN C.P.VAN EEGHEN J.VAN EEGHEN J.A.VAN EIK A.DE NEUFVILLE F.VAN DER OUDERMEULEN MR.E.S.VAN RAALTE D.RAHUSEN
W.J.E.SMISSAERT
S.J.GRAAF VAN LIMBURG STIRUM MR.N.J.DEN TEX DR.M.J.VERKOUTEREN DR.H.VAN BEECK VOLLENHOVEN JAC.DE VOS JACZN
MR.F.TH.WESTERWOUDT

OP 14 APRIL 1939
BIJ HET 75-JARIG BESTAAN VAN HET VONDELPARK
WERD EEN JUBILEUMBANK ONTHULD MET DE NAMEN VAN DE OPRICHTERS VAN HET PARK IN 1864
DEZE Z.G. OPRICHTERSBANK IS IN 1960 GEHEEL VERNIEUWD
MET DE ZITTINGEN DAARVAN IS DEZE BANK IN 2010 UITGEVOERD

DE OPRICHTERS VAN HET PARK
C.BECKER JULIUS BUNGE D.HENRIQUES DE CASTRO E.W.CRAMEERUS MR.C.A.CROMMELIN A.VAN GEUNS AUG.M.J.HENDRICHS L.HOIJACK
MR.H.J.VAN LENNEP
MR.J.DE BOSCH KEMPER MR.E.J.EVERWIJN LANGE MR.J.F.VAN LENNEP H.LUDEN JOHs.LUDEN ANTz F.MELVIL D.MENDES
JHR.MR.C.DEDEL

schaal 1:10

1ET DE NAMEN VAN

Tahoma TT 80 pnts, schaal 1:1

TEKSTBAND

tekstvoorstel

VONDELPARK 1864 DEZE JUBILEUMBANK EERT DE OPRICHTERS VAN HET RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM 1864 VONDELPARK

VONDELPARK 1864 DEZE JUBILEUMBANK EERT DE OPRICHTERS VAN HET RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM 1864 VONDELPARK

tekstband cortenplaat 5mm 18x1320 cm, schaal 1:50
met plasma uitgesneden kistletters

lettertype Stencil Kist 400 pnt
tekstaffand onder 30 pnt.
Hor. verbreden 110%

tekstband cortenplaat 5mm H=18 xL=1320 cm, schaal 1:2
Stencil kistletter 110% verbreed, teksthoopte L=ca. 90mm
spatiëring nog nader uit te werken

APART BEKEKEN

is een
reeks schriftjes
die om de
één of andere reden
gewijd zijn aan
kunstwerken in de (semi-) openbare ruimte

dit is nummer

8

copyright 2008 © geert lebbing

Alle rechten op teksten en concepten uitdrukkelijk voorbehouden
Niets van deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur